

A demokráciáért.

Az elmúlt héten a közönség részéről a bizalom olyan tömeges megnyilvánulásaival tisztelték meg a „Szeged”-et, amelyek, két évtizedes gazdag tapasztalat alapján mondjuk, példa nélkül állnak a helyi sajtó életében.

Az egyre gyorsuló terjeszkedési iramból lehetetlen volt már régebben meg nem állapítani, hogy sikerül meghódítanunk a közönség mind szélesebb rétegeit és ez az iram szeptemberben olyan méreteket vett, hogy akadt egyetlen olyan napunk, amelyen több mint ötven új helyi előfizetőt könyvelhettünk el.

A kiadóhivatal e folytonos és mindig fokozódó térhódítás idején feladata magaslatán maradt. Átszervezte az expedíciót és új lapkihordó asszonyoknak a szükséges számban való beállításával elérte, hogy a „Szeged”-et mindenki a város területén, a legkülsőbb perifériákon is, a kora reggeli órákban házhoz hordva megkapja. Most a technikai előállításnak a legmodernebb igények szerint való átszervezésével foglalkozunk és tervbe vettük természetesen a szerkesztőségi munka további tökéletesítését is. Ha elháríthatatlan akadályok meg nem gátolnak benne, az újév újból megerősödött szerkesztőségű, ismét tökéletesedett kiállítású és megint megnövekedett terjedelmű „Szeged”-et talál itt.

Boldogan és hálától eltelve a közönség támogatásáért, örvendezünk az elért eredményeken, egyúttal, ime, szakadatlan munkában építjük a további fejlődés szolidan megmunkált útját. A hála nagyon meleg külön szava illesse a körénk nagyszámban csoportosult kisegyzistenciákat: a munkások és tisztviselők hatalmas tömegét, akik szintén megértették és felkarolták irányunk tisztaságát, újságírói tollunk meg nem alkuvását, ha kellett, higgadságát, ha kellett, keménységét és azt, hogy amellet, hogy politikailag rokonmegyéken haladunk, noha polgári lap vagyunk, soha egy pillanatra meg nem feledkezünk a kizárólag kétkézi munkájukból tengődők iránt fennálló kötelességünkről.

A munkásosztály és általában a kisegyzistenciák sorsa iránt mindig tanusított ez a megértésünk vezet, amikor a „Szeged” előfizetési díját november 1-től a következőképpen állapítjuk meg:

Munkások részére heti előfizetési díj	6000 korona.
Tisztviselők „ havi „ „	30000 „
Mindenki más „ „ „	40000 „

Egy éve, hogy a Délmagyarország Hírlap- és Nyomdávalat r.-t. megalakult és a „Szeged”-et átvette. Egy év alatt, nehéz viszonyok között, a fejlődés nagy útját tettük meg. Elvünk és tapasztalatunk, hogy egy újság életében nem szabad bekövetkeznie megállásnak, mert a stagnálás már — visszafejlődés. Hittel és csüggedetlen munkakedvvel kérjük a közönség további folytonos támogatását, hogy elvünket teljes pompájában kibontakoztathassuk, hogy lapunkat bizton fölemelhessük, dacára idők, viszonyok, rendszerek és kormányok változásának és nyomásának, a demokráciáért, a jogegyenlőségért, az elnyomottakért és üldözöttekért való lankadatlan szolgálat és tiszta harc ki nem csorbulható éli fegyverévé.

Egy hét év előtti gyermekgyilkosság bűnpöre

Budapest, október 31. (Saját tudósítónktól.) 1917 szeptember 21-én a Kozma-ut mellett elterülő szántóföldön halva találták Holeva Anna 14 éves gyári munkásleányt. A megindult nyomozás során a gyanu azonnal Krémer Bernát 32. gye.-beli közlegényre, Kiss Papp Lajos 1. gye.-beli honvédgyalogosra, Csucsai László és Fischer József polgári egyénekre terelődött. A két katona azokban a napokban szökött haza a harctérről. Szeptember 20-án éjjel a vagonokat dézsmálták meg a rákosi pályaudvaron.

tionalis kasszát kellett létesíteni s ebbe a kasszába a nevezettek kivételével az összes nem nemes tisztviselők, postamesterek, regálebérlok, sóhivatalnokok fizetni tartoztak a rájuk kirótt insurrekciós költségeket.

Ez a pont erősen érintette Szeged városát, mert a postamestereket kivéve nem nemes tisztviselők csak Szegeden voltak, akiknek megadóztatására a város is számított. Pedig a vármegye ezen a téren nem ismert tréfát, mert a taxálás megejtésére Barcza szolgabíró azonnal ki is küldötte.

Elhatározták, hogy a város, a nádori leirat intenciói szerint, a megye katonaságához csatlakozik. A létesített közös kasszából ruházattal látják el a katonaságot s étellemezéséről addig gondoskodnak, míg bataillonokba nem osztják.

Barcza szolgabírónak azt is utasításba adták, hogy Szegeden megjelenvén, egy tanácsbelivel boltról-boltra járva írja össze a található kék posztói s büntetés mellett tiltásuk meg a kereskedőknek, hogy abból a legkisebb mennyiséget is eladják.

A katonaság számát pontok szerint szabták meg s így a megyét illető felkelőből Szegedre 100 kiállítandó ember jutott.

A városra tényleg elég súlyos feltételeket a követek levélben még aznap közölték a város tanácsával s további magatartásukra nézve is irányítást kértek.

Ugy látszik Szegváron hallottak a követek valamit arról, hogy a súlyosan megterhelt Buda és Pest városa, melyek egyenként 160 főnyi katonát tartoztak kiállítani, sok kedvezményt biztosítanak az önként beállóknak. Tanácsolták is a városnak, hogy ezek példájára igérjen minden önként beállónak 12 forint „Handkeltel” s visszatérés esetén a további katonáskodástól való mentesítést s az adózás terén is nagy kedvezményeket.

(Folytatjuk.)

Krémer otthagya társait. A rendőrségen tett vallomása szerint azzal távozott el, hogy a lopott holmikat biztonságba helyezi. Hosszabb idő múlva jött vissza és társainak azonnal feltűnt, hogy zubbonya szakadt, nadrágja véres és lerongyoltott. Krémert és társait elfogták. A kihallgatott tanuvallomásokból bebizonyult, hogy Krémer Bernát a szántóföldön békésen haladó kisleánnyal találkozott és a legáltalibb és legbrutálisabb módon letelepítte, Holeva Anna fejét a homokba nyomta, hogy elfojtsa segélykiáltásait s amikor a kisleány megfuladt, visszatért társaihoz. Krémer Bernátot halállal végződő erőszakoskodás büntetésével, hét rendbeli szökés büntetésével, továbbá hét rendbeli lopás büntetésével, Kiss Papp Lajost négyrendbeli lopás büntetésével vádolja a katonai törvényszék, amely két nap óta tárgyalja az ügyet.

Krémer kihallgatása során azt adta elő, hogy a lopott zsákmányt akarta biztonságba helyezni és már 5 perc múlva visszatért társaihoz. Kihallgatása során tagadta, hogy ruházata rossz állapotban volt. Igaz, hogy nadrágja el volt szakadva, de csak azért, mert megakadt a kerítésben. Nem igaz, hogy visszatérése után megmosdott a kútnál.

Arra vonatkozólag azonban, hogy mitől lett véres a nadrágja és az arca, nem tudott magyarázatot adni, a lopásokat és a szökéseket viszont beismerte.

Kiss Papp töredelmesen beismerte a lopásokat és szökéseket, de tagadta, hogy tudott volna Krémer cselekedetéről, vagy azt elősegítette volna.

Kihallgatva a katonai törvényszék Fischer Józsefet is, akit annak idején a polgári bíróság lopás büntetésében mondott ki bűnösnek és ezért egy évet kapott. Mostani kihallgatása alkalmával sem a lopásokról, sem Krémer tettéről nem akart semmit sem tudni.

Csucsai László, akit a polgári bíróság szintén lopás büntetésével mondott ki bűnösnek, vallomásában Krémer ellen vallott.

Még számos tanut hallgatott ki a haditörvényszék, amelyek után Sillay százados hadbíró az iratokat ismertette, majd megkezdődtek a perbeszédok, amelyek elhangzása után az ítélethirdetést hétfőre halasztották.

Ékszer és órajavitó műhely

HARASZTHY ADYAL Kossuth Lajos-ugárut
21. sz. Tört. aranyat, ezüstöt és régi
pénzt a legmagasabb áron veszek. 708

A tréfamester.

A korán elmúlt Wanié Rezső egyike volt a legjátékosabb elméknek. Néha, tárgyalás közben olyan frappáns ötletekkel lepte meg a bíróságot is, hogy a felületes hallgató azt hihette, csak tréfál. Aki megértette — és sokan valának az ő tisztelői, megértői —, azok megtalálták a kapcsolatot, amely lehet mély, anélkül, hogy kénytelen volna a száraz szakszerűséghez ragaszkodni. A világirodalom és a világtörténelem sok olyan embert ismer, akik halálosan komolyan vették a hivatásukat, a magánéletben aztán egyszerű tréfaalkozókká váltak. Apró örömeikön örültek, naivságokon tudtak földerülni. Tudunk egy kávéházi asztaltársaságról, amelynek egy-két évtized előtt Budapesten a legtekintélyesebb, köztük miniszterviselt, egyetemi tanárok voltak a tagjai. Ezek a bácsik, akiknek véleményét mohón leste adott alkalmakkor az egész ország, izgatottan várták szombatunkint a hetilapokat, hogy a képrejtvényeket megfejthessék.

Ki emlékszik Réthy Lászlóra? A Nemzeti Múzeum igazgató-őre volt s Löwy Árpád írói álnéven költő. A numizmatikában európai — sőt még messzebbre érő — szaktekintély, az erotikus verseit ellenben csak zárt baráti körökben olvasta fel. Nem is annyira erotikusak voltak ezek, mint inkább drasztikusnak tetszők, hogy úgy mondjuk, „anyagszerűek”. Ő maga magyarázta meg, hogy az egész élet milyen hihetetlenül semmi s hogy a teremtő, alkotó ember mint válik sárrá, amikor a gépezete felmondja a szolgálatot. Nem érdemes hát nagyra lenni azzal a rongyos pár esztendővel. (Goethének is van olyan könyve, ami nem kerül a minden dolgot olyan profán mód értelmező nagy tömegek kezébe, mint ahogy Babits Mihály fordított le egész kötet ilyen, csak bibliofilokat érdeklő verset, a világirodalom számtalan kitérőségének eredetijéből.)

Wanié Rezsővel szemben is úgy állt néha bámszokva az, aki először hallotta.

— Komolyan beszél ez az ember, vagy csak tréfál?

Hát még ha egy harmadik hallotta volna a párbeszédjét valamelyik hasonló gondolkodású barátjával. Amikor jó kedvük volt.

— Ügyetlen volt ez a gyilkosság, mondta, én nem így szoktam csinálni.

Kifejtette a rendőri tudás teljességével, hogy hol a hiba.

— Nekem se tetszik, felelte a másik. Mikor legutóbb rabolni jártam, keztyűt huztam, hogy ne maradjanak utánam ujjlenyomatok.

— Te hogy dolgozol? Álkulccsal? — kérdezte Rudi.

— Csak, ha sikkasztok. Máskülönben, betörések-nél, összejátszom a személyzettel.

— Azt nem ajánlom, mert valamelyik rendszert elszólja magát, ha rendőrkékre kerül. Betöréseknél mindig a házi személyzetet veszik legelőször gyanuba. Egyszer, urasági inas koromban, nagyon megjárta.

Eljátszották így a legkomplikáltabb bűntügyeket is, de, mondom, csak a maguk passziójára, túlfeszültségéből az agynak, játszva nagygyerek módjára, amit kielégülésül keres a lélek a sok sötétségben, rosszaságban, emberek elvadulásában, mintha csak azt mondták volna:

— Vigyázz, a kor jelszava az alkalmazkodás, egyszer hétről-hétre, aztán napról-napra. Nincsenek elvek, meggyőződés, csak kapaszkodások, kegykeresések; verjük agyon azt, aki jót tett velünk, mert elviselhetetlen, hogy számítani mer esetleg a halálra is.

A politika annyira nem érdekelte, hogy legbizalmasabb környezetében sem hozta szóba az egyes megnyilvánulásait. Határozottan merem állítani, hogy akárhányszor nem is tudott nagy mozgalmakról, eseményekről; ha valaki szóba hozta neki, teljes érdeklődés nélkül siklott el fölötté.

Csak a komoly dolgot vette, amikor benne működött, halálosan komolyan s tréfába olvasztotta át a pihenőjét.

A nyáron kis fiucska éneklő a Stefánián az ismert régi német gyerekdalt: Fuchs, du hast die Ganz gestohlen...

Wanié hallgatja az aranyhaju apróságot, aztán megszólal nagy komolyan:

— Rettenetes, hogy mivel mértelyezik meg már a legzsengőbb ifjuság kedélyét is!

Néznek rá csodálkozva.

— Na igen, folytatja, hát szükséges, hogy ez a gyerek is a tőzsde bűneseiteivel foglalkozzék?

Még mindig nem értik.

— Emlékszem rá, mondja, hiszen benne volt a „Tőzsdei Hírlap”-ban, hogy Fuchs Izidor Ganz-Danubius részvényeket lopott. Itt van ni, a népköltészet máris felhasználja s éneklük a gyerekek is...

Szegény jó Rudink, csak a legutolsó tréfát volt kegyetlen, ámbar hiszen nem te csináltad, hanem veled követte el a végzet.

(Sz.)

Telmányi

hegedülestje nov. 18-án.
Jegyek moziknál.
HARMONIA